

Наталія Тарасенко,

мол. наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Київ, Україна

ПРЕДСТАВНИЦТВА БІБЛОТЕК У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРОФЕСІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ БІБЛОТЕЧНИХ ФАХІВЦІВ

У статті проаналізовано можливості й переваги використання бібліотечних представництв у соціальних мережах як платформ з розміщення фахових інформаційних ресурсів для бібліотекарів, проаналізовано досвід щодо представлення таких ресурсів на мережевих сторінках українських бібліотек, з'ясовано їхнє значення в розвитку професійної комунікації бібліотечних працівників, бібліотекознавців, дослідників соціальних комунікацій. Визначено, що фахова інформація, розміщена на сторінках бібліотечних мережевих представництв, значно урізноманітнює систему професійних інформаційних ресурсів для працівників бібліотек, покращує продуктивність отримання необхідної інформації, зменшує часові витрати для пошуку конкретних відомостей. У цьому контексті сторінки бібліотек у соціальних мережах розглядаються як новий інструмент для професійного розвитку бібліотекарів, що сприяє формуванню фахової інформаційної ресурсної бази для бібліотекарів.

Ключові слова: фахові ресурси для бібліотечних працівників, інформаційні ресурси для бібліотекарів, представництва бібліотек у соціальних мережах, інструменти для професійного розвитку бібліотекарів.

Успішне функціонування сучасної бібліотеки, як важливого елемента інформаційно-комунікаційної сфери суспільства, сьогодні вже неможливо уявити без комп'ютерних технологій, онлайн-сервісів, інтерактивного спілкування з користувачами та зв'язку з глобальним інформаційним середовищем Інтернет. Утім, дієвість усіх цих елементів повною мірою залежить від професійних знань та умінь бібліотечних фахівців, які є безпосередніми учасниками процесу створення, підтримки та вдосконалення умов для ефективної реалізації інформаційної, наукової, комунікативної, освітньої й інших функцій бібліотеки. Загально-визнаним є твердження, що фаховий рівень більшості працівників в умовах

інформаційного суспільства напряму залежить від володіння новітніми інформаційними технологіями, уміння застосовувати їх для отримання корисної для професійного розвитку інформації та перетворення її на знання в процесі практичної діяльності. Ця думка цілком виражається слушною при розгляді питання забезпечення, підтримки та підвищення фахового рівня бібліотекарів завдяки розширенню і вдосконаленню можливостей пошуку та використання ними професійних інформаційних ресурсів. З огляду на переважаюче в сучасному світі переміщення інформаційно-пошукової діяльності в сферу електронних ресурсів, особливого значення набуває упорядкування та організація доступу до якісних, структурованих електронних інформаційних ресурсів, які у поєднанні з ефективними навігаційними, пошуковими й рекламними інструментами могли б сприяти мінімізації часових витрат на інформаційно-пошукові операції, уникненню необхідності верифікувати інформацію та, як наслідок, удосконаленню, розширенню й урізноманітненню бази фахових інформаційних ресурсів для бібліотекарів.

Інформаційні ресурси для бібліотекарів нині широко представлені в мережі Інтернет, де вони розташовуються як у загальних, так і спеціалізованих директоріях, тобто спеціальних інформаційних брамах для бібліотечних працівників. Загальні директорії мають предметні каталоги, що включають різногалузеві ресурси, у тому числі бібліотекознавчу інформацію. Прикладами загальних світових директорій є: BUBL – директорія анотованих ресурсів, що має секцію, присвячену бібліотечній науці (Велика Британія) (<http://bubl.ac.uk>); «Публічна бібліотека Інтернет» (The Internet Public Library) (<http://www.ipl.org>), що має розділ «Спеціально для бібліотекарів про Інтернет в бібліотеках», який збирає колекцію ресурсів щодо інтернет-навичок для бібліотекарів та стратегії впровадження Інтернету в бібліотеках з метою розширення бібліотечного сервісу; бібліотечний покажчик Інтернету (<http://sunsite.berkeley.edu/internetindex>) та ін.

В українському сегменті Інтернету фахові інформаційні ресурси для бібліотечних працівників можна знайти на сайтах професійних бібліотечних об'єднань та бібліотек різного рівня. Зокрема, на сайті Української бібліотечної асоціації в розділі «Професійні ресурси» розміщено гіперпосилання на сайти Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ IFLA, програми «Бібліоміст», надається вільний доступ до повних текстів наукових видань Інституту проблем сучасного мистецтва, сайтів бібліотечних асоціацій зарубіжних країн, бібліотек України загальнодержавного значення, бібліотек міст Києва та Львова [1].

У розділі «Професійні ресурси» можна також ознайомитися з програмами і проектами зі створення та реалізації різноманітних онлайн-бібліотечних сервісів (проект «Карта бібліотек України»); із співпраці бібліотек з громадськими організаціями і владними структурами (проект «Активні громадяни», проект «Мережа пунктів доступу громадян до офіційної інформації», проект «Бібліотека – громада: відкритий простір»; публічні бібліотеки – мости до е-урядування), навчальними проектами (проект «Бібліотеки і виборчий процес: навчаємо бібліотекарів і виборців конституційних прав», «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек»), які реалізуються УБА за сприяння та співфінансування ЄС, США, бібліотечних асоціацій різних країн, міжнародних та благодійних фондів.

У рамках програми «Бібліоміст» на сайті УБА корисні для бібліотекарів ресурси структуровані за рубриками: у скарбницю бібліотекаря; бібліогід; бібліоновини; ресурси з адвокації; бібліотечні блоги; IT-ресурси; тренінги; посібник проекту «Навчально-інноваційна бібліотека»; соціально-економічна цінність бібліотек; IT-довідник сталого розвитку; тренерський портал. Досвід роботи бібліотек висвітлює розділ «Успіхи бібліотек», який надає інформацію про діяльність місцевих громад та впровадження в бібліотечну практику інформаційних технологій, інформує про підтримку бібліотек органами влади тощо [2].

Бібліотекознавчі ресурси на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського представлені як акумульовані документальні ресурси з питань бібліотекознавства, документознавства, архівознавства, книгознавства. Надається доступ до каталогу бібліотекознавчої літератури, бібліотекознавчих видань України, публікацій співробітників НБУВ, видань НБУВ, інформаційних матеріалів у галузі бібліотечних електронних ресурсів та технологій тощо. Серед останніх розміщено гіперпосилання на сайти IFLA; «БібліоСинергія» – партнерського проекту бібліотек вищів, спрямованого на створення професійного середовища (сайту) для спілкування однодумців та втілення нових практик для підтримки наукових досліджень; «Бібліотечному фахівцю» – сайту розрахованого на фахівців публічних бібліотек України; наукового проекту Національної бібліотеки ім. Ярослава Мудрого «Українська бібліотечна енциклопедія»; сайту УБА; бібліотечних блогів [3].

Аналогічні фахові ресурси для бібліотечних працівників можна знайти на сайтах інших національних, публічних, спеціалізованих бібліотек України. Це переважно інформація загального характеру, використання якої потребує додаткового часу та аналітичних зусиль для пошуку

й виокремлення з її масиву більш конкретних відомостей, надання їм певного рівня згортання, приведення до оптимального формату для використання в кожному окремому випадку. Нові можливості в поширенні більш конкретної та адресної фахової інформації для бібліотекарів виникли в результаті розвитку сучасного середовища соціальних мереж, зокрема створення та постійного вдосконалення бібліотечних мережевих представництв. Вони стали новим інструментом для професійного розвитку бібліотекарів, за допомогою якого відбувається формування фахової інформаційної ресурсної бази для бібліотекарів.

Доречним у цьому контексті є твердження Т. Павленко про те, що професійні мережеві спільноти є зручним інформаційним майданчиком і сучасною формою оперативного інформування потенційно необмеженої аудиторії. Коли більшість не тільки згодна споживати інформацію, а й прагне оцінювати та коментувати її, заявляти про свою позицію і, головне, здатна створювати професійно значущий контент, вартий подальшого репостингу, спільнота стає середовищем продуктивної співпраці однодумців щодо відстеження тенденцій розвитку бібліотечної теорії та практики, узагальнення досвіду, обміну цікавими напрацюваннями, ідеями й знаннями. Соціальні медіа демонструють інтереси аудиторії, а руйнування традиційних механізмів передачі інформації підвищує динамічність використання контенту, створеного в результаті діалогової взаємодії [4, с. 68–73].

Аналіз можливостей використання бібліотечних представництв у соціальних мережах як джерела професійних інформаційних ресурсів для бібліотечних фахівців доречно здійснювати, спираючись на засади ресурсної та соціокультурної концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій [5, 6]. Ресурсний або технічний підхід до трактування інформаційного середовища передбачає його розгляд у контексті збереженої й циркулюючої в ньому інформації, яка, зазвичай, постає як об'єкт техніки, що служить певним людським цілям, які є стосовно цієї техніки зовнішніми умовами функціонування. У рамках соціокультурної концепції інформаційне середовище представлено як засіб комунікації, що забезпечує передачу фактичних відомостей. Поєднання цих двох концепцій створює об'єктивні засади теоретичного пояснення та обґрунтування бібліотечних мережевих представництв як засобів соціальної комунікації, зокрема бібліотечної, що виступають як платформи для розміщення фахових інформаційних ресурсів для бібліотекарів і майданчиків для професійної комунікації бібліотечних працівників.

Зокрема, як зазначає С. Гарагуля, сучасна бібліотека створює можливості для членів суспільства задовольняти свої інформаційні потреби на знання через сукупність документів, накопичених у фондах, а також використовуючи для цієї мети інформаційні ресурси інших бібліотек та установ [7]. В. Ільганаєва схиляється до думки, що бібліотека являє собою багаторівневу соціально-комунікативну структуру, що забезпечує документально-інформаційну й когнітивно-комунікаційну функції [8].

К. Лобузїна, розглядаючи бібліотеку як упорядковане сховище документально-інформаційних ресурсів, відзначає можливість створення на його основі нових комплексних та спеціалізованих ресурсів і сервісів із заданими параметрами [9]. Як стверджує дослідниця, для кожного зі спеціалізованих інформаційних комплексів повинні бути визначені його ресурсні складові (що забезпечать повноту представлення документів обраного профілю) та комунікаційні складові (що забезпечать інтелектуальний доступ до інформаційного ресурсу). При цьому ресурсну складову бази знань становлять не окремі документи, а вже опрацьовані інформаційні ресурси: електронні каталоги, бази даних, повнотекстові, мультимедійні, цифрові бібліотеки, електронні виставки та колекції. Завдяки комунікаційній складовій, яка визначає засоби інтелектуального доступу й поєднує всі ці інформаційні ресурси в єдиний комплекс, з'являється можливість отримати якісно новий ресурс, орієнтований на ефективне отримання знань та документальних джерел наукової інформації.

Інтеграція бібліотечних ресурсів на єдиній програмній платформі та за єдиною концепцією представлення знань, за висновком К. Лобузїної, виявила оригінальні можливості отримання нових комплексних інформаційних бібліотечних продуктів і сервісів. Тому наявність в електронному фонді, крім документів, що надійшли на зберігання, також і корпоративних бібліотечних знань, опрацьованих на тій же технологічній основі, дає змогу залучити їх для повноцінного подання користувачам інтелектуального здобутку наукової бібліотеки [9].

Важливим для розуміння досліджуваної проблеми є також огляд наукового доробку вчених-бібліотекознавців щодо теоретичних аспектів функціонування бібліотек у системі соціальних інформаційних комунікацій, особливостей використання ними середовища соціальних мереж, способів організації та використання фахових ресурсів для бібліотечних працівників. Питання ролі бібліотек у суспільних комунікаційних процесах, розвиток бібліотечних інформаційно-комунікаційних технологій у період формування суспільства знань сьогодні досліджує значна кількість

бібліотекознавців та вчених у галузі інформатики, зокрема О. Онищенко [10], В. Горовий [11], К. Лобузін [9], Г. Шемаєва [12], І. Давидова [13], В. Льганасва [8], Н. Кунанець [14], Л. Костенко [15] та багато ін. У сфері їхніх наукових інтересів перебувають питання забезпечення активного входження бібліотек у процеси формування суспільства знань шляхом розвитку і вдосконалення методів, засобів та інструментарію організації, упорядкування й забезпечення якісно нової системи доступу до інформаційних ресурсів бібліотек, перетворення їх на суспільні інформаційні центри, які є активними суб'єктами сучасних соціальних комунікацій.

Постійно в полі зору бібліотечного наукового співтовариства перебуває також проблема створення та ефективного функціонування мережевих представництв бібліотек. Різні аспекти використання бібліотеками середовища соціальних мереж досліджували О. Мар'їна [16], Т. Ярошенко [17], Т. Гранчак [18], Ю. Половинчак [19], Л. Чуприна [20], В. Струнгар [21, 22], В. Бондаренко [23], Г. Булахова [24], Н. Тарасенко [25]. У ряді їхніх монографій і наукових статей представлено теоретичні напрацювання та узагальнення досвіду практичної роботи бібліотек щодо їх представленості на мережевих платформах, питань вироблення стратегії й аналізу ефективності присутності бібліотек у соціальних медіа, підходів до використання бібліотеками соціальних мереж та блогосфери як засобу рекламування, розкриття фондів і покращення комунікації у віртуальному середовищі, інформаційних продуктів і послуг бібліотек у соціальних медіа, використання інформації соціальних медіа як джерела й інструмента дослідження суспільно-політичних процесів та проблем регіонального розвитку тощо.

Питання розвитку фахової ресурсної бази для бібліотечних працівників у контексті вивчення, забезпечення та розвитку інформаційних потреб бібліотекарів в умовах формування інформаційного суспільства розглядає Л. Ляшенко [26, ст. 2]. Під професійною інформаційною потребою дослідниця розуміє об'єктивну необхідність одержання інформації для виконання практичних, освітніх і наукових завдань. На її думку, формування інформаційних потреб бібліотекарів залежить від якісних перетворень у професійній діяльності в умовах інформатизації, від змін у потребах користувачів бібліотеки і від трансформації технологій створення, пошуку й доведення професійної інформації до бібліотечних фахівців.

Дотично питання забезпечення бібліотекарів професійними ресурсами висвітлювалося в рамках дослідження проблеми безперервної бібліотечної освіти та бібліотечної професії на етапі переходу до інфор-

маційного суспільства. Наукові пошуки в цьому напрямі здійснюють В. Бабич, В. Загуменна, В. Ільганаєва, Н. Кушнарєнко, Л. Каліберда, Т. Новальська, В. Пашкова, В. Скар, М. Слободяник, А. Соляник, А. Чачко, І. Шевченко, Ю. Трач та ін.

Утім, попри досить широкий спектр наукових розвідок щодо вивчення можливостей зростання професійного рівня бібліотекарів завдяки вдосконаленню фахової бази інформаційних ресурсів, з одного боку, і розвитку мережевої комунікації бібліотек через їхні представництва в соціальних мережах – з іншого, ці дослідження майже не перетинаються, що унеможливило комплексний розгляд проблем, дотичних до кожного з цих наукових напрямів, і створює істотні прогалини в розумінні подальших перспектив їхнього розвитку. Однією з проблем, які в цьому контексті варті наукової уваги, є вивчення можливостей використання бібліотечних представництв у соціальних мережах як джерела професійних інформаційних ресурсів для бібліотечних фахівців. З огляду на це, метою статті є визначення можливостей і переваг використання мережевих представництв бібліотек як платформ для розміщення фахових інформаційних ресурсів для бібліотекарів, аналіз досвіду щодо представлення таких ресурсів на мережевих сторінках українських бібліотек, з'ясування їхнього значення в розвитку професійної інформаційної ресурсної бази для бібліотекарів.

Змістовний аналіз контенту мережевих представництв ряду Національних бібліотек України дав змогу підсумувати, що на сторінках у соціальних мережах поширення бібліотекознавчих знань відбувається переважно через:

- рекомендації звернутися до визначеного переліку науково-методичної літератури в процесі підготовки до участі у фахових дискусіях, бібліотечних форумах, проектній діяльності;
- поширення інформації про досвід роботи українських та зарубіжних бібліотек;
- інформування про визначні події в бібліотечному співтоваристві;
- анонсування і надання гіперпосилань на матеріали конференцій, круглих столів, семінарів, що стосуються проблем бібліотекознавства;
- повідомлення про інновації в бібліотечному сервісі, інформаційних бібліотечних технологіях, зміни нормативно-правих аспектів бібліотечної діяльності;
- скеровування бібліотекарів до фахових періодичних видань, інтернет-платформ з розміщення електронних бібліотекознавчих ресурсів;
- надання професійних порад і рекомендацій лідерами думок бібліотечного співтовариства.

Наприклад, Facebook-сторінка Національної бібліотеки ім. Ярослава Мудрого (<https://www.facebook.com/nplu.org/>) інформує про досвід перетворення бібліотек Львова на сучасні інтерактивні простори. У розгорнутому матеріалі, до якого можна перейти за гіперпосиланням з мережевої сторінки, ідеться про те, що у Львові повністю оновлено 11 бібліотек, а згідно зі Стратегією розвитку міських бібліотек, прийнятої Львівською міськрадою, до 2020 р. влада Львова має на меті відремонтувати всі бібліотеки міста. Наразі є 40 бібліотек, з них 23 – дорослі, 17 – дитячих. Оновлені бібліотеки після ремонту стають публічними просторами, майданчиками для спілкування, а не просто книгосховищами. Вони змінюються інфраструктурно й контентно, кожна бібліотека має своє спрямування та специфіку. Зокрема, бібліотека URBAN – це відкритий простір, де роблять акцент на питаннях архітектурного проектування міст, соціального життя, побудови зв'язків, життя людини в місті. У 2017 р. ця бібліотека отримала статус «Бібліотека року» від Всеукраїнської асоціації бібліотек. З-поміж інших спеціалізованих бібліотек у Львові існує сенсотeka для людей з вадами зору, smart-бібліотека для дітей, пазл-бібліотека, медіа-тека. В оновлених бібліотеках зроблено чітке зонування: створено простори для читання, лекторії, оснащено приміщення сучасним обладнанням, забезпечено вільний доступ до Інтернету.

За посиланням зі сторінки Національної бібліотеки ім. Ярослава Мудрого в мережі Facebook також можна ознайомитися із цікавими ідеями щодо розвитку бібліотечної справи у Львові, висловлених директором Львівської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Р. Іванчука Т. Пилипець та завідуючою бібліотеки-філії № 6 ім. О. Ольжича ЦБС для дорослих м. Львова А. Герус. Зокрема, Т. Пилипець розповідає про стратегію розвитку обласної бібліотеки, різноманітні форми роботи з користувачами, способи просування бібліотеки, у тому числі через соціальні мережі, та найгостріші проблеми – недосконалість технічної бази й недостатність фінансової підтримки. А. Герус ділиться досвідом роботи бібліотеки з різними групами користувачів: пенсіонерами, школярами, жителями приміських районів.

Серед інших фахових бібліотечних ресурсів на Facebook-сторінці Національної бібліотеки ім. Ярослава Мудрого варто виокремити повідомлення щодо проведення наукових конференцій. Так, 27 травня 2019 р. розміщено інформацію про XII Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Бібліотека і книга в контексті часу», що відбулася в НБУ ім. Ярослава Мудрого 21–22 травня 2019 р. Цьогорічна тема конференції – «Бібліотечні фонди: актуальні питання управління». Повідом-

ляється, що в центрі уваги учасників заходу були питання управління документними ресурсами бібліотек у сучасному інформаційно-комунікаційному просторі, зокрема тенденції формування, зберігання та використання фондів публічних бібліотек; створення і використання електронних ресурсів; лінгвістичне забезпечення інформаційно-пошукових систем; актуальні питання формування Державного реєстру національного культурного надбання (у частині книжкових пам'яток). Професійна користь такої інформації полягає в тому, що вона чітко окреслює коло бібліотекознавців та бібліотекарів-практиків, які вивчають чи розв'язують певну проблему, пов'язану з бібліотеками, спонукає зацікавлених цими питаннями колег ознайомитися з науковим доробком або практичним досвідом цих фахівців, заохочує до обговорення й переосмислення бібліотечних проблем.

На Facebook-сторінці Національної історичної бібліотеки (<https://www.facebook.com/historicallib>) інформація щодо конференцій підпорядкована іншим завданням. Вона носить анонсуєчий характер і заохочує бажаючих узяти участь у конференції до тематичних ресурсів з фондів бібліотеки, які можуть допомогти в підготовці доповіді чи написанні наукових праць. Наприклад, повідомлення про те, що в Одеській національній науковій бібліотеці відбудеться круглий стіл «Культурне розмаїття Південної України – вагомий чинник європейської інтеграції» супроводжується гіперпосиланнями на краєзнавчі ресурси НІБУ, які згруповано на сайті НІБУ за рубриками:

- нове в краєзнавчій роботі бібліотек;
- путівник по краєзнавчих веб-ресурсах;
- історія міст і сіл України;
- адміністративно-територіальний устрій України. Зміни й доповнення;
- теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства;
- книги з історії міст і сіл України.

Краєзнавчі ресурси НІБУ є комплексним ресурсом, який надає доступ до збірників матеріалів Всеукраїнських науково-практичних конференцій з краєзнавства, бібліографічних покажчиків з питань теорії, методики й практики бібліотечного краєзнавства, відомості про наукові дослідження в краєзнавчо-бібліотечній діяльності, про інноваційні методи та технології в бібліотечному краєзнавстві тощо. До того ж путівник по краєзнавчих веб-ресурсах забезпечує централізований доступ до краєзнавчих веб-ресурсів обласних універсальних наукових бібліотек, Одеської національної наукової бібліотеки, Харківської державної

наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка, Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки (м. Київ), бібліотек університетів, об'єднань краєзнавців, наукових установ [27].

Варто зауважити, що майже всі пости на Facebook-сторінці Національної історичної бібліотеки супроводжуються хештегами, при переході за якими формуються певні групи тематично споріднених ресурсів. Найпоширенішими є хештеги #НІБУ, #бібліотека, #historicallylib, #історична_бібліотека, #Україна, #оцифрування, #стародруки, #новини, #Українська армія тощо. З огляду на присутність у стрічці мережевої сторінки НІБУ дописів, призначених для інформування або підвищення професійної обізнаності бібліотекарів, доцільним виглядає запровадження з метою їх цільового групування хештегів на кшталт #бібліотечному фахівцю, #професійний ресурс, #бібліотечний досвід тощо. Це сприятиме підвищенню ефективності пошуку професійної інформації та формуванню фахової інформаційної ресурсної бази для бібліотекарів.

Отже, як показав аналіз, серед можливостей бібліотечних представництв у соціальних мережах щодо розміщення на їхніх сторінках інформаційних ресурсів, здатних сприяти професійному розвитку бібліотекарів, варто виокремити публікування або скеровування через систему гіперпосилань до матеріалів, які стосуються питань бібліотечної теорії і практики, висвітлюють досвід роботи українських та зарубіжних бібліотек, повідомляють про інновації в бібліотечному сервісі, інформаційних бібліотечних технологіях, зміни нормативно-правих аспектів бібліотечної діяльності тощо. Використання бібліотечних представництв у соціальних мережах як майданчиків для розміщення фахових електронних інформаційних ресурсів дає змогу значно урізноманітнити ресурсно-інформаційне забезпечення бібліотечних працівників, покращити продуктивність інформаційно-пошукової діяльності, істотно впливає на вдосконалення бібліотечно-інформаційної сфери як середовища накопичення, синтезування та формування ресурсної бази для бібліотечних фахівців та, у результаті, сприяє підвищенню рівня їхнього професіоналізму.

Список використаних джерел

1. Професійні ресурси [Електронний ресурс] // Укр. бібл. асоц. : веб-сайт. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/profesiyni-resursi>. – Назва з екрана.
2. Бібліоміст. Ресурси [Електронний ресурс] // Укр. бібл. асоц. : веб-сайт. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/bibliomist/resursi>. – Назва з екрана.

3. Бібліотекознавчі ресурси [Електронний ресурс] // Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/567>. – Назва з екрана.

4. Павленко Т. Б. Соціальні медіа в професійному розвитку бібліотечного фахівця // Соціальні медіа для бібліотек: середовище, ресурс, сервіс : матеріали круглого столу (Харків, 31 жовтня 2017 р.) / редкол.: І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва ; Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2017. – 100 с. (іл.). – Режим доступу: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/19059/1/Соціальні%20медіа_3бірка.pdf. – Назва з екрана.

5. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации : учеб. пос. / А. В. Соколов. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. – 461 с.

6. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Ф. Уэбстер ; пер. с англ. М. В. Арапова, Н. В. Малызиной ; под ред. Е. Л. Варгановой. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 400 с.

7. Гарагуля С. Бібліотеки в інформаційному суспільстві: орієнтація на користувача / С. Гарагуля // Бібл. вісн. – 2014. – № 6. – С. 17–23. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2014_6_6. – Назва з екрана.

8. Ильганаева В. А. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник / В. А. Ильганаева. – Харьков : КП «Городская типография», 2009. – 392 с.

9. Лобузін К. В. Створення інтегрованого бібліотечного простору: основні проблеми та шляхи вирішення / К. В. Лобузін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 34–40. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_2_5. – Назва з екрана.

10. Онищенко О. С. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства : монографія / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 260 с.

11. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс : монографія / В. М. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – 360 с.

12. Шемаєва Г. В. Тенденції розширення взаємозв'язків бібліотеки в системі соціальних комунікацій / Г. В. Шемаєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 60–64. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_2_9. – Назва з екрана.

13. Давидова І. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку / І. Давидова // Бібл. вісн. – 2014. – № 6. – С. 8–12.

14. *Кунанець Н. Е.* Особливості дослідження бібліотек у контексті соціальних комунікацій / Н. Е. Кунанець, С. А. Лупенко // Проблеми розвитку інформаційного суспільства : матеріали III міжнародного форуму. 20–23 листопада 2012 р. / Укр. ін-т наук.-техн. і екон. інформації, Асоц. Інформатіо-Консорціум. – Київ : УкрІНТЕІ, 2012. – Ч. 2. – С. 121–124.

15. *Костенко Л. Й.* Бібліотека суспільства знань: концептуальна модель / Л. Й. Костенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 1. – С. 23–28.

16. *Мар'їна О.* Бібліотеки та соціальні медіа: технологія взаємодії / О. Мар'їна // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 8. – С. 19–21.

17. *Ярошенко Т. О.* Технології Веб 2.0 для бібліотек і користувачів: нові можливості розвитку бібліотечного середовища : посіб. для бібліотекарів за прогн. підвищ. кваліфікації / Т. О. Ярошенко, Т. О. Якушко. – Укр. бібл. асоц., Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Центр безперервн. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінгов. центр для бібліотекарів. – Київ : Самміт-книга, 2013. – 106 с.

18. *Гранчак Т.* Використання національними бібліотеками соцмереж для представлення бібліотечних продуктів і послуг / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2016. – № 1. – С. 18–29.

19. *Половинчак Ю.* Стратегії дослідження соціальних медіа як дискурсивного простору / Ю. Половинчак // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016. – Вип. 43. – С. 366–381.

20. *Чуприна Л.* Роль бібліотек у підвищенні соціальної значущості інформаційних обмінів у соціальних медіа / Л. Чуприна // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. – 2018. – Вип. 50. – С. 65–78. – Режим доступу: http://np.nbu.gov.ua/doc/npnbuimviv_2018_50_7. – Назва з екрана.

21. *Струнгар В.* Представлення бібліотеки в інтерактивному медіа-середовищі: змістовий аналіз / В. Струнгар // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. – 2017. – Вип. 46. – С. 329–344. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_46_22. – Назва з екрана.

22. *Струнгар В.* Формування стратегії бібліотечного представництва в соціальних медіа: досвід провідних бібліотек / В. Струнгар // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. – 2018. – Вип. 50. – С. 329–343. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2018_50_27. – Назва з екрана.

23. *Бондаренко В.* Бібліотечне інтернет-обслуговування: стан та перспективи : монографія / наук. ред. Т. Гранчак. – Київ, 2016. – 278 с.

24. Булахова Г. Рекламна стратегія просування продуктів і послуг бібліотек у соціальній мережі Facebook / Г. Булахова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. – 2016. – Вип. 43. – С. 331–345.

25. Тарасенко Н. Інформаційні комунікації в середовищі соціальних мереж: аспекти стандартизації бібліотечного сегмента / Н. Тарасенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2017. – Вип. 46. – С. 455–477. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prnbuimviv_2017_46_30. – Назва з екрана.

26. Ляшенко Л. В. Вивчення, забезпечення та розвиток інформаційних потреб бібліотекарів в умовах формування інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 07.00.08 / Л. В. Ляшенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2002. – 21 с.

27. Нове в краєзнавчій роботі бібліотек // Нац. іст. б-ка України : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.nibu.kiev.ua:8087/jirbis2/?fbclid=IwAR0n0rnIbBbsPh2pIDjnVvmZ013oMXJdbdDjWbE52qJlavcneSTargKR4I>. – Назва з екрана.

References

1. Profesiini resursy [Professional resources]. *Sait Ukrainskoi biblioteknoi asotsiatsii – The site of the Ukrainian Library Association*. Retrieved from <https://ula.org.ua/profesiyni-resursi> [in Ukrainian].

2. Bibliomist. Resursy [Bibliomist. Resource]. *Sait Ukrainskoi biblioteknoi asotsiatsii – The site of the Ukrainian Library Association*. Retrieved from <https://ula.org.ua/bibliomist/resursi> [in Ukrainian].

3. Bibliotekoznavchi resursy [Library resources]. *Sait Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – The site of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*. Retrieved from <http://www.nbuv.gov.ua/node/567> [in Ukrainian].

4. Pavlenko, T. B. (2017). Sotsialni media u profesiinomu rozvytku biblioteknoho fakhivtsia [Social media in the professional development of a library specialist]. *Sotsialni media dlia bibliotek: seredovyshche, resurs, servis: materialy kruhloho stolu, Kharkiv, 31 zhovtnia 2017 roku Kharkivskiyi natsionalnyi medychnyi universytet. – Social Media for Libraries: Environment, Resource, Service: Materials of the Round Table, Kharkiv, October 31, 2017 Kharkiv National Medical University*. pp. 68–73. Retrieved from http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/19059/1/Sotsialni%20media_Zbirka.pdf. Kharkiv: KhNMU [in Ukrainian].

5. Sokolov, A. V. (2002). *Obschaya teoriya sotsialnoy kommunikatsii : uchebnoe posobie* [General Theory of Social Communication: the tutorial]. SPb.: Izd-vo Mihaylova V. A. [in Russian].
6. Uebster, F. (2004). *Teorii informatsionnogo obschestva* [Theories of the Information Society]. E. L. Vartanovoy [Ed]. Moscow: Aspekt Press [in Russian].
7. Harahulia, S. (2014). *Biblioteki v informatsiinomu suspilstvi: oriientsiia na korystuvacha* [Libraries in the Information Society: user orientation]. *Biblioteknyi visnyk – Library Journal*, no. 6, pp. 17–23. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2014_6_6 [in Ukrainian].
8. Ilganaeva, V.A. (2009). *Sotsialnyie kommunikatsii (teoriya, metodologiya, deyatelnost): slovar-spravochnik* [Social communications (theory, methodology, activity): dictionary reference]. Harkov: KP «Gorodskaya tipografiya» [in Ukrainian].
9. Lobuzina, K. V. (2012). *Stvorennia intehrovanooho biblioteknoho prostoru: osnovni problemy ta shliakhy vyrishennia* [Creating an Integrated Library Space: Key Issues and Solutions]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia – Library Science. Documentation. Informology*, no. 2, pp. 34–40. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_2_5 [in Ukrainian].
10. Onyshchenko, O. S. (2014). *Sotsialni merezhi yak instrument vzaiemovplyvu vlady ta hromadianskoho suspilstva* [Social networks as an instrument of mutual influence of power and civil society]. Kyiv [in Ukrainian].
11. Horoviy, V. M. (2010). *Sotsialni informatsiyni komunikatsii, yikh napovnennia i resurs* [Social information communication, their content and resource]. Kyiv [in Ukrainian].
12. Shemaieva, H. V. (2012). *Tendentsii rozshyrennia vzaiemovviazkiv biblioteki u systemi sotsialnykh komunikatsii* [Trends in the expansion of library interactions in the social communications system]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia. – Library Science. Documentation. Informology*, no. 2, pp. 60–64. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_2_9 [in Ukrainian].
13. Davydova, I. (2014). *Sotsialno-komunikatsiina teoriia biblioteknoi diialnosti: stanovlennia ta shliakhy rozvytku* [Social-communication theory of library activity: formation and ways of development] *Biblioteknyi visnyk – Library Journal*, no. 6, pp. 8–12 [in Ukrainian].
14. Kunanets, N. E. (2012). *Osoblyvosti doslidzhennia bibliotek v konteksti sotsialnykh komunikatsii* [Features of studying libraries in the context of social communications]. *Problemy rozvytku informatsiinoho suspilstva : materialy*

III mizhnarodnoho forumu. 20–23 lystopada 2012 r. Ukrainskyi instytut naukovo-tekhnichnoi i ekonomichnoi informatsii, Asotsiatsiia Informatio-Konsortsium – *Problems of Information Society Development: Materials of the Third International Forum. November 20–23, 2012. Ukrainian Institute of Scientific, Technical and Economic Information, Association Informatio-Konsortsium*, part 2, pp. 121–124. Kyiv: UkrINTEI [in Ukrainian].

15. Kostenko, L. Y. (2006). Biblioteka suspilstva znan: kontseptualna model [Library of the Knowledge Society: a conceptual model]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia. – Library Science. Documentation. Informology*, no. 1, pp. 23–28 [in Ukrainian].

16. Marina, O. (2012). Biblioteky ta sotsialni media: tekhnolohiia vzaiemodii [Libraries and social media: technology of interaction]. *Visnyk Knyzhkovoi palaty – Journal Book Chamber*, no. 8, pp. 19–21 [in Ukrainian].

17. Yaroshenko, T. O. (2013). Tekhnolohii Veb 2.0 dlia bibliotek i korystuvachiv: novi mozhlyvosti rozvytku bibliotechnoho seredovyscha [Web 2.0 technologies for libraries and users new opportunities for the development of library environment]. Kyiv: Sammit-knyha [in Ukrainian].

18. Hranchak, T. (2016). Vykorystannia natsionalnymy bibliotekamy sotsmerezh dlia predstavleniia bibliotechnykh produktiv i posluh [Usage social networks among national libraries for presentation of library products and services]. *Bibliotechnyi visnyk – Library Journal*, no. 1, pp. 18–29 [in Ukrainian].

19. Polovynchak, Yu. (2016). Stratehii doslidzhennia sotsialnykh media yak diskursyvnoho prostoru [Strategies for studying social media as a discursive space]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 43, pp. 366–381. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.43.366> [in Ukrainian].

20. Chupryna, L. (2018). Rol bibliotek u pidvyshchenni sotsialnoi znachushchosti informatsiinykh obminiv u sotsialnykh media [The role of libraries in increasing the social significance of information exchanges in social media]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 50, pp. 65–78. Retrieved from http://np.nbuv.gov.ua/doc/npnbuimviv_2018_50_7. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.50.065> [in Ukrainian].

21. Strunhar, V. (2017). Predstavleniia biblioteky v interaktyvnomu media-seredovyschi: zmistovyi analiz [Presentation of the library in an interactive media environment: content analysis]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 46, pp. 329–344. Retrieved from <http://nbuv.gov.ua/>

UJRN/npnbuimviv_2017_46_22. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.46.329> [in Ukrainian].

22. Strunhar, V. (2018). Formuvannya stratehii bibliotechnoho predstavnytstva v sotsialnykh media: dosvid providnykh bibliotek [Formation of the strategy of library representation in social media: experience of leading libraries]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 50, pp. 329–343. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2018_50_27. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.50.329> [in Ukrainian].

23. Bondarenko, V. (2016). Bibliotechne internet-obsluhovuvannya: stan ta perspektyvy [Library Internet Services: Status and Prospects]. Kyiv [in Ukrainian].

24. Bulakhova, H. (2016). Reklamna stratehiiia prosuvannya produktiv i posluh bibliotek u sotsialnii merezhi Facebook [Advertising strategy for promoting products and services of libraries in the Facebook social network]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 43, pp. 331–345. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.43.331> [in Ukrainian].

25. Tarasenko, N. (2017). Informatsiini komunikatsii v seredovyshechi sotsialnykh merezh: aspekty standartyzatsii bibliotechnoho sehmenta [Information communication in the social network environment: aspects of standardizing the library segment]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 46, pp. 455–477. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_46_30. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.46.455> [in Ukrainian].

26. Liashenko, L. V. (2002). Vyvchennia, zabezpechennia ta rozvytok informatsiinykh potreb bibliotekariv v umovakh formuvannya informatsiinoho suspilstva [Study, provision and development of information needs of librarians in the context of the formation of an information society]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

27. Nove v kraieznavchii roboti bibliotek [New in local librarians' work]. *Sait Natsionalnoi istorychnoi biblioteky Ukrainy – The site of the National Historical Library of Ukraine*. Retrieved from <http://www.nibu.kiev.ua:8087/jirbis2/?fbclid=IwAR0n0rnIbBbsPh2pIDjnVvmZ013oMXJdbdDjWbE52qJlavcnePSTargKR4I> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 13.06.2019.

Nataliya Tarasenko,

Junior Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1825-2209>**Representation of Libraries in Social Networks as a Source of Professional Information Resources for Library Specialists**

The article analyzes the possibilities and advantages of using library offices in social networks as platforms for hosting professional information resources for librarians, analyzes the experience of presenting such resources on the web pages of Ukrainian libraries, clarifies their importance in the development of professional communication of librarians, social communication researchers. It was determined that professional information placed on the pages of library network significantly diversifies the system of professional information resources for library workers, improves the process of obtaining the necessary information, reduces the time spent to search for specific information. In this context, the pages of libraries in social networks are viewed as a new tool for the professional development of librarians, through which the formation of a professional information resource base for librarians takes place.

Keywords: professional resources for library staff, information resources for librarians, representation of libraries in social networks, tools for the professional development of librarians.